

Till: Mark- och miljödomstolen, Nacka tingsrätt

Överklagan av Skogsstyrelsens beslut i tjänsteanteckning om avförd nyckelbiotop (dnr: 2022/47)

Naturskyddsföreningen Sörmland överklagar Skogsstyrelsen Sörmland-Örebros distrikts beslut i tjänsteanteckning att avföra område som nyckelbiotop (dnr: 2022/47 beslutat 2022-07-05).

Yrkanden

Naturskyddsföreningen Sörmland yrkar att Mark- och miljödomstolen:

1. Beslutar att upphäva Skogsstyrelsens beslut att avföra området som nyckelbiotop.
2. Beslutar om inhibition av alla skogsbruksåtgärder inom avförd nyckelbiotop i avvaktan på att den rättsliga processen skall slutföras.

Skogsstyrelsens tjänsteanteckning om avförd nyckelbiotop finns i bilaga I i denna överklagan.

Nyckelbiotoper är inte ett områdesskydd utan en inventeringsmetodik

En nyckelbiotop är ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö idag har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter.¹ Termen nyckelbiotop är framtagen för att tillämpas i samband med naturvärdesinventeringar i skog. Identifieringen, avgränsningen och registreringen av nyckelbiotoper utgör ett kunskapsunderlag och verktyg för att peka ut miljöer som är värdefulla för den biologiska mångfalden. Inventerarens roll är att så korrekt som möjligt undersöka och redovisa var i landskapet de värdefulla biotoperna är belägna.

Skogsstyrelsens "beslut" om att registrera en nyckelbiotop utgör information till markägaren om inventeringsresultat, d.v.s. en presentation av insamlade uppgifter. Om en markägare anser att Skogsstyrelsen har samlat in felaktiga uppgifter om naturvärdena i området behöver "beslutet" inte överklagas. Eventuella inventeringsresultat, oavsett vem som samlat in dem, har ingen juridisk påverkan förrän de exempelvis kan utgör kunskapsunderlag vid prövning i ett enskilt ärende t.ex. vid handläggning av en avverkningsanmälan. Då är det verksamhetsutövarens ansvar enligt 2 kap miljöbalken att presentera vilka naturvärden som finns på platsen och beskriva vilken hänsyn som ska tas till dessa. Skulle det vara så att felaktig information samlats in eller om naturmiljön har ändrats, t.ex. att området brunnit, så kan verksamhetsutövaren presentera uppdaterade uppgifter vid prövningen.

¹ Skogsstyrelsen (2020-02-24). Handbok - Nyckelbiotopsinventering;
https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/miljo-och-klimat/nyckelbitoper/handbok_-_nyckelbiotopsinventering-2020.pdf

Kunskap om naturvärden är en grundförutsättning för att Sverige ska kunna leva upp till nationell och internationell miljölagstiftning samt kunna leva upp till miljömål och internationella åtaganden
Avskaffandet av nyckelbiotoperna och kunskapen om skogar med höga naturvärden är närmast att betrakta som ett frontalangrepp på miljöbalkens portalparagraf 1 kap. 1 § där det anges att *”Miljöbalken ska tillämpas så att den biologiska mångfalden bevaras”*. Likaså är det ett underkännande av Skogsvårdslagens portalparagraf (§1) om att miljömål och produktionsmål är jämställda; *”Skogen är en nationell tillgång som skall skötas så att den uthålligt skall ge god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls.”*

Utan kunskapsinhämtning och en kunskapsbank om naturvärdena i skogen är det i praktiken nära på omöjligt för myndigheterna att i sin tillsynsverksamhet säkerställa att dessa portalparagrafer efterlevs. Sedan 1990-talet har Skogsstyrelsen kategoriserat kunskapen om höga naturvärden i skogen som nyckelbiotoper och som naturvärden. Att påstå att det inte skulle finnas något lagstöd för att samla in och registrera kunskap om naturvärden är som att påstå att portalparagraferna i miljöbalken och skogsvårdslagen inte är giltiga. Observera att miljöbalken gäller parallellt med skogsvårdslagen och att den i många fall har företräde mot skogsvårdslagen.

Av 2 kap. 10 § miljötillsynsförordningen framgår det att Skogsstyrelsen har ett tillsynsansvar och skyldighet att säkerställa att miljöbalken och bestämmelser meddelade med stöd av balken samt EU-förordningar följs. I skogsvårdslagens 4 § framgår även att skogsvårdslagens bestämmelser eller föreskrifter inte skall tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. miljöbalken eller med stöd av annan lag.

Av 12 kap. 6 § miljöbalken framgår det att en verksamhet eller åtgärd, som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt balken, och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön, ska anmälas för samråd hos tillsynsmyndigheten.

Tillsynsmyndigheten kan därvid, enligt sista stycket i angiven bestämmelse, vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. I samband med prövningen av vilka åtgärder en anmälan bör föranleda ska en intresseavvägning göras mellan det allmänna intresset, miljöintresset, och den enskildes intressen (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 23 januari 2013 i mål M 4980–12).

Detta har implementerats i Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om anmälningskyldighet för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken avseende skogsbruksåtgärder (SKSFS 2013:3). Där anges det under 4 § att *”Skogsbruksåtgärder i ett skogsområde som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö har mycket höga naturvärden och har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna och utgör eller kan förväntas utgöra livsmiljö för akut hotade, starkt hotade, sårbara eller nära hotade arter ska anmälas för samråd.”*. I de allmänna råden till 4 § föreskrifterna anges att *”Kriterierna för den typ av skogsområde som omfattas av föreskriften motsvarar de för nyckelbiotoper. Skogsområdet behöver dock inte vara registrerat som nyckelbiotop av myndighet för att omfattas av föreskriften. Information om vilka arter som kan vara akut hotade, starkt hotade, sårbara och nära hotade kan fås bl.a. från gällande rödlista.”*

Kunskap om var det finns höga naturvärden är sålunda helt avgörande för att Skogsstyrelsen inom sin tillsynsskyldighet över huvud taget ska kunna göra en bedömning om det föreligger behov för samråd eller för att kunna göra en intresseavvägning mellan allmänna intressen, miljöintressen och enskilda intressen.

Att det finns ett krav på kunskap om naturvärden framgår tydligt av miljöbalkens 2 kap. 2 § där det anges att *"Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet."*

Vidare framgår det av miljöbalkens 26 kap. 1 § att berörd myndighet genom tillsyn ska säkerställa att syftet med miljöbalken efterlevs, vidta åtgärder och underlätta för enskilda att fullgöra sina skyldigheter genom information och liknande verksamhet. *"Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken."* Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska *"1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,"*. Vidare *"2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet"* (...).

Det är alltså helt uppenbart att Skogsstyrelsen måste kunna samla in och registrera kunskap om höga naturvärden för att i sin tillsynsverksamhet kunna säkerställa att miljöbalken efterlevs. Därtill ska tillsynsmyndigheten underlätta för enskilda att fullgöra sina skyldigheter genom information och liknande verksamhet. En registrering av höga naturvärden är sålunda även en mycket ändamålsenlig metod för en myndighet att underlätta för enskilda att fullgöra sina plikter mot miljölagstiftningen.

Påståendet att Skogsstyrelsen inte skulle ha rätt att kartlägga och registrera naturvärden (vilket är syftet med nyckelbiotoperna) är även direkt kontraproduktivt mot miljömålet *Levande skogar* som Skogsstyrelsen ansvarar för. De svenska miljömålen fastställdes av riksdagen 1999 och för målet *Levande skogar* gäller följande: *"Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas"*.

För det svenska miljömålet *Levande skogar* har regeringen fastställt följande nio preciseringar.

Skogsmarkens egenskaper och processer

Skogsmarkens fysikaliska, kemiska, hydrologiska och biologiska egenskaper och processer är bibehållna.

Ekosystemtjänster

Skogens ekosystemtjänster är vidmakthållna.

Grön infrastruktur

Skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till skogslandskapet har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer.

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Hotade arter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts i värdefulla skogar.

Främmande arter och genotyper

Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald.

Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns.

Friluftsliv

Skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna.

Fem av de nio preciseringarna träffar direkt frågor om biologisk mångfald vad gäller aspekterna ekosystemtjänster, den biologiska mångfalden bevaras i samtliga biogeografiska regioner och arterna har möjligheter att sprida sig (grön infrastruktur), gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation för alla naturtyper och naturligt förekommande arter samt till sist natur- och kulturmiljövärden är bevarade med förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling.

Vi känner inte till att regering eller riksdag har fattat beslut om några ändringar eller beslut om utveckling av de svenska miljömålen eller deras preciseringar. De gäller därför och ska vara styrande för markanvändningen vad gäller frågor om biologisk mångfald och grön infrastruktur. För att kunna uppfylla och redovisa dessa mål så måste naturligtvis ansvarig myndighet ha möjlighet att samla in och registrera kunskap om var det finns höga naturvärden.

Avskaffandet och avregistreringarna av nyckelbiotoperna ligger inte heller i linje med de internationella åtaganden om skydd av natur (Aichimålen)² som Sverige åtagit sig att uppfylla till 2020. Trots att åtagandet gäller ett representativt skydd på 17 % så har Sverige för närvarande bara skyddat 6 % av den produktiva skogsmarken.³

Skogsstyrelsen får inte gallra information om nyckelbiotoper

Skogsstyrelsen har utifrån inventeringsresultat registrerat områden med höga naturvärden som nyckelbiotoper. Denna information är en upprättad handling på myndigheten och informationen är av vikt för myndighetens prövning och tillsyn. Den är även av stor vikt för Länsstyrelsens och kommunernas tillsyn och prövning.

Inventeringsresultaten är även av vikt för forskning och ett allmänt intresse för samhället. Att ta bort eller försvåra åtkomst till handlingar rörande nyckelbiotoper kan inte anses vara förenligt med hur offentlig verksamhet ska bedrivas. Det strider sannolikt mot EU-direktivet om Öppna data. Då Skogsstyrelsen saknar en myndighetsspecifik gallringsföreskrift för dessa handlingar får gallring endast genomföras med stöd av beslut från Riksarkivet. Naturskyddsföreningen har varit i kontakt med Riksarkivet gällande huruvida Skogsstyrelsen har juridiskt stöd att gallra handlingar gällande registrering av Nyckelbiotoper och fått nedanstående svar:

"Jag har gått igenom de föreskrifter som gäller för Skogsstyrelsen. Så kallade myndighetsspecifika beslut (RA-MS) och även talat med mina kollegor på vår utredningsenhet som utrett frågan om bevarande och gallring för Skogsstyrelsen. Som vi kan se finns det inget beslut från Riksarkivet som skulle ge Skogsstyrelsen rätt att gallra handlingar rörande nyckelbiotoper. Däremot får Skogsstyrelsen gallra inkomna anmälningar på papper om uppgifterna skannas och bevaras digitalt. Detta rör tillsynsärenden

² Convention on Biological Diversity (2020). Aichi Biodiversity Targets; <https://www.cbd.int/sp/targets/>

³ SCB (2021). Skyddad natur 2020-12-31 (sid. 51);

https://www.scb.se/contentassets/969d343fd8c648529810769f0542f35c/mi0603_2020a01_br_mi41br2101.pdf

I vårt beslut RA-MS 2019:12 (se bifogad fil) där det står att "Pappers handlingar i avverkningsärenden som har skannats och förts över elektroniskt till systemet Navet får bevaras digitalt". Nu står det inte specifikt något om nyckelbiotoper i vårt beslut, men det finns absolut inget gallringsbeslut om nyckelbiotoper som vi har fattat.

Riksarkivets ståndpunkt är därmed att handlingar rörande nyckelbiotoper ska bevaras."

Att försvåra tillgängligheten av informationen via exempelvis karttjänster eller att ändra innehållet i informationen så att detta försvårar tillgodogörandet av informationen är också att se som en form av gallring. Även detta kräver stöd i myndighetsspecifik föreskrift eller beslut av Riksarkivet. Skogsstyrelsen får alltså inte ta bort eller försvåra tillgänglighet till handlingar om nyckelbiotoper. Inte heller byta namn på nyckelbiotoper till något annat exempelvis "avregistrerad nyckelbiotop" i redan befintliga handlingar eller där information om dessa tillgängliggörs.

Gallringen av information om skog med höga naturvärden motverkar även Sveriges åtaganden mot EU där vi åtagit oss att fullt ut redovisa naturvärdena i landet och därmed kunna leverera ett komplett underlag till EU på områden som kan föreslås till Natura 2000. Nyckelbiotoperna är en viktig del i detta kunskapsunderlag.

Sammanfattningsvis gäller sakfrågan i målet grundläggande förutsättningar som är avgörande för att Sverige och svenska myndigheter ska kunna leva upp till miljölagstiftningen i miljöbalken samt till nationella miljömål och internationella åtaganden. Att ifrågasätta och frånta myndigheters rätt att dokumentera höga naturvärden i skogen och till och med tillåta att befintlig kunskap om höga naturvärden raderas är en omvälvande förändring av rättsordningen.

Den gallring av information om nyckelbiotoper som nu inletts på Skogsstyrelsen står även i direkt strid mot arkivlagen och Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter om gallring och annan arkivhantering, se mer om detta i bilaga III. Som ett exempel på konsekvenserna av den pågående gallringen kan nämnas nyckelbiotop N 371-2020 i Vimmerby kommun. Nyckelbiotopen avregistrerades av Skogsstyrelsen 2022-01-10. Nyckelbiotopen har redan avverkats (avverkningsärende A61460-2019).

Beskrivning av naturvärden i avförd nyckelbiotop (dnr: 2022/47)

Den avförda nyckelbiotopen vid Johannesnäs 2:5 i Flens kommun utgörs av en lövrik barrnaturskog med i regel hög beståndsålder på ca 140 år i något blockig terräng. Enligt Skogsstyrelsen finns ett påtagligt inslag av betydligt äldre granar och tallar upp emot 200 år. Det finns även allmänt-rikligt med gammal asp i skogen samt tämligen allmänt med gammal björk. Det finns också flera grova och spärrgreniga träd. I skogen finns spridda inslag av sälg, rönn, klibbal, ek, ask och oxel. Hällar ger karaktär åt delar av skogen och berggrunden utgörs av grönsten. De basiska markförhållandena i kombination med lång trädkontinuitet gynnar kalkgynnade marksvampar och värdefulla kärlväxter. Boniteten är hög särskilt i den östra delen av den avförda nyckelbiotopen.

I den avverkningsanmälda skogen finns värdefulla skogliga strukturer och nyckelelement såsom gammal gran, gammal tall, gammal björk, gammal asp, granlåga, torraka, låga av barrträd, låga av triviallövträd, mossklädda block, lodyta och rörligt markvatten. I skogen finns flera naturvärdesträd av äldre och grövre barr- och lövträd. Skogen har på grund av sin höga medelålder och dessa strukturer höga naturvärden.

Artfynd i den avförda nyckelbiotopen enligt Artportalen (skogen är inte grundligt inventerad och inte heller inventerad specifikt på marksvampar under hösten vilka ofta kännetecknar kalkbarrskogar):

Ask (EN)

Tallticka (NT)

Granticka (NT)

Rävticka (signalart)

Fällmossa (signalart)

Barkticka (signalart)

Granbarkgnagare (signalart)

Jättesvampmal (signalart)

Papegojvaxskivling (signalart)

Blåsippa (fridlyst enligt 9 § artskyddsförordningen)

Strax söder om den avförda nyckelbiotopen finns ytterligare en nyckelbiotop (Skogsstyrelsens dnr. N 12921-1995) med en gammal aspskog där apelticka (VU) har observerats. Enligt ArtDatabanken missgynnas apelticka av minskad tillgång på asp i skogslandskapet. Fler bestånd med grov asp måste få möjlighet att fortleva i skogsmiljöer.

Skogen bör även inventeras på marksvampar under hösten för att få en tydligare bild av fridlysta samt nära hotade och hotade (rödlistade) arter i skogen.

Avförd nyckelbiotop (dnr: 2022/47) riskerar avverkning

Den avförda nyckelbiotopen är avverkningsanmäld sedan 2019 (A 59510-2019; 2.4 ha; inkom: 2019-11-07). På grund av Skogsstyrelsens tjänsteanteckning om avförd nyckelbiotop riskerar skogen avverkning inom kort. Skogsstyrelsen har ett myndighetsansvar att förhindra att nationellt och internationellt prioriterade skogstyper avverkas. En avverkning i detta skogsområde sker i strid mot både miljöbalken, artskyddsförordningen, skogsvårdslagens portalparagraf och EU:s habitatdirektiv.

Följande lagstiftning, kapitel och paragrafer berörs av den planerade avverkningen av den avförda nyckelbiotopen:

Miljöbalken - 1 kap. 1 § om bevarande av biologisk mångfald och tryggad långsiktigt god hushållning för mark, vatten och fysisk miljö.

2 kap. 3 § om allmänna hänsynsregler m.m.

8 kap. 2 § om bestämmelser om skydd för biologisk mångfald.

Artskyddsförordningen - §§ 9 och 15

Skogsvårdslagstiftningen (SKSFS 2022:1) - 1 § portalparagrafen om jämställda produktions- och miljömål.

Internationellt bevarandansvar

Kalkbarrskogar och skogar med hög bonitet utpekade som prioriterade skogstyper för formellt skydd, enligt strategin för formellt skydd av skog i Södermanlands län.⁴ Sverige har dessutom internationellt ansvar att bevara skogstyper såsom kalkbarrskogar på grund av att dessa naturtyper är sällsynta både i Sverige och i EU. Kalkbarrskogar är enligt EU:s art- och habitatdirektiv en prioriterad skogstyp som motsvarar naturtyperna "näringsrik granskog" (9050) och "taiga" (9010) i direktivet. För närvarande är bevarandestatusen för näringsrik granskog dålig i både Sverige och EU.⁵ Naturvårdsverket skriver i sina vägledningar för västlig taiga och näringsrik granskog att dylika miljöer förutsätter normalt att skogarna skyddas långsiktigt, eftersom skogsbruk inte är förenligt med bevarande av naturtypen i gynnsamt tillstånd.⁶

Prioriterat bevarande av skogsbiologiska värdekärnor

Enligt strategin för formellt skydd av skog i Södermanlands län ska bevarandeåtgärder för befintliga skogsbiologiska värdekärnor prioriteras. Bevarande av värdekärnor är avsevärt mer effektivt än att de avverkas. Det är betydligt mer kostsamt, tidskrävande och osäkert att återskapa värdefulla områden. Det tar lång tid för de flesta typer av skogliga värdekärnor med dess innehåll av strukturer såsom gamla träd och grov död ved att bildas. Det är också osannolikt att nya värdekärnor av dagens kvalitet och artinnehåll kan återskapas inom rimlig tid för att trygga många specialiserade arters överlevnad. Enligt strategin är en övergripande strävan att oskyddade värdekärnor ska skyddas från avverkning.

Skogsstyrelsens målbilder för hänsynskrävande biotoper

Kalkbarrskogar ingår även i Skogsstyrelsens målbilder för hänsynskrävande biotoper.⁷ En hänsynskrävande biotop är ett område med påtagliga naturvärden där särskild hänsyn bör tas vid alla skötselåtgärder för att förhindra eller begränsa skador i och invid biotopen. Med skada menas skogsbruksåtgärder som förstör eller medför en påtagligt negativ förändring av biotopens särdrag, t ex dess beståndsstruktur, markförhållanden eller artsammansättning. Målbilden för god hänsyn i kalkbarrskogar är att lämnas orörd till fri utveckling.

Typiska arter och Natura 2000

Typiska arter såsom blåsippan används för att lokalisera områden med gynnsam bevarandestatus för de naturtyper som ingår i Natura 2000-nätverket. Två exempel på naturtyper är Västlig taiga (9010) och Näringsrik granskog (9050). Natura 2000 är ett nätverk inom EU som skapats för att hejda utrotningen av djur och växter och för att hindra att deras livsmiljöer förstörs; Sverige har förbundit sig att agera i enlighet med de mål som satts upp.

EU-dom: gynnsam bevarandestatus för skyddad arter får inte försämrans

En dom i EU-domstolen (de förenade målen C473-19 och C474-19 Skydda Skogen/Sverige) från mars 2021 berör tolkning och tillämpning av fågeldirektivet (2009/147) och art- och habitatdirektivet (92/43).

⁴ Länsstyrelsen Södermanlands län & Skogsstyrelsen (2006). Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län. Rapport nr. 2006:7; https://www.lansstyrelsen.se/download/18_4e0415ee166afb593241bfc9/1542377325462/2006%207%20Strategi%20f%C3%B6r%20formellt%20skydd%20av%20skog%20i%20S%C3%B6dermanlands%20l%C3%A4n.pdf

⁵ European Environment Agency (2019-04-22). Fennoscandian herb-rich forests with *Picea abies*; <https://eunis.eea.europa.eu/habitats/10180>

⁶ Naturvårdsverket (2012). Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1: Näringsrika granskogar. NV-04493-11; <https://www.naturvardsverket.se/contentassets/cd497005d9a74a5f829c11f54849bb0b/vl-9050-naringsrikgranskog-maj-12.pdf>

⁷ Skogsstyrelsen (2014). Målbilder för god hänsyn - introduktion till hänsynskrävande biotoper; <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/malbilder-hansynskravande-biotoper/hansynskravande-biotoper-alla-faktablad-samlade-i-en-pdf.pdf>

EU-domstolen slår bland annat fast att EU:s medlemsländer är skyldiga att säkerställa att de skyddade arternas gynnsamma bevarandestatus inte försämras.⁸

--

Med ovanstående argument i åtanke kan Skogsstyrelsens beslut inte säkerställa gynnsam bevarandestatus för naturtypen näringsrik granskog (9050) eller rödlistade eller fridlysta arters överlevnad i den avverkningsanmälda skogen, vilket också strider mot försiktighetsprincipen (2 kap. 3 § miljöbalken).

För Naturskyddsföreningen Sörmland

Organisationsnummer: 06818000-9071

Karl-Axel Reimer

Karl-Axel Reimer Ordförande

Postadress:

Strömgatan 2, 619 34 TROSA

karl-axel.reimer@naturskyddsforeningen.se

Tfn 070-404 1818

⁸ Domstolens dom den 4 mars 2021, *Föreningen Skydda Skogen* (C-473/19 and C-474/19) ECLI:EU:C:2021:166;
<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=238465&pageIndex=0&doclang=sv&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4936440>

Tjänsteanteckning om avförd nyckelbiotop

Begäran om avregistrering av nyckelbiotop N 479-2020 med hänvisning till Skogsstyrelsens principbeslut från 2021-12-21 inkom till Skogsstyrelsen från fastighetsägaren till Johannesnäs 2:5 2022-01-07. Då nyckelbiotopens registrerande tidigare under 2021 varit föremål för domstolsprövning (2020/3859) som inte var helt avslutad när begäran inkom, meddelade Skogsstyrelsen fastighetsägaren att en avregistrering inte kunde ske förrän domstolsförfarandet är avslutat. I och med beslut som meddelades från Högsta Förvaltningsdomstolen 2022-06-21 (Mål nr 1280-22) så anses domstolsförfarandet vara avslutat och en avregistrering kan genomföras (detta enligt SKS jurist Kristin Lindholm).

Förnyad begäran om avregistrering av nyckelbiotopen inkom från fastighetsägaren 2022-06-23. Avregistrering genomfördes 2022-07-05 och nyckelbiotopen har nu status Avförd. Nyckelbiotopen är avförd i enlighet med beslut av Skogsstyrelsen 2021-12-21 (2021/4802), avser nyckelbiotoper registrerade från och med 27 juni 2019. Information om nyckelbiotopen kommer inte ligga till grund för vidare handläggning av ärenden inom Skogsstyrelsen. Ärendets dnr: 2022/47.

Upprättad

Datum	Namn
2022-07-05	Daniel Linnman

BILAGA II

Miljöbalk (1998:808)

1 kap. Miljöbalkens mål och tillämpningsområde

1 § Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Miljöbalken skall tillämpas så att:

(...)

2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas,

2 kap. Allmänna hänsynsregler m.m.

2 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

3 § Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik.

Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

8 kap. Bestämmelser om skydd för biologisk mångfald

2 § Föreskrifter om förbud att inom landet eller del av landet ta bort, skada eller ta frö eller andra delar från vilt levande växter får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter får meddelas, om det finns risk för att en vilt levande växtart kan komma att försvinna eller utsättas för plundring eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden om skydd av en sådan art.

12 kap. Jordbruk och annan verksamhet - Anmälan för samråd

6 § Kan en verksamhet eller en åtgärd som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i denna balk komma att väsentligt ändra naturmiljön, skall anmälan för samråd göras hos den myndighet som utövar tillsynen enligt bestämmelser i 26 kap. eller bestämmelser som har meddelats med stöd av samma kapitel.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att det inom landet eller en del av landet alltid skall göras en anmälan för samråd i fråga om särskilda slag av verksamheter eller

åtgärder som kan medföra skada på naturmiljön. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela föreskrifter om vilka uppgifter en anmälan skall innehålla.

Verksamhet eller åtgärd som skall anmälas för samråd får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten medger något annat.

Den myndighet som avses i första stycket får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten förbjuda verksamheten.

Bestämmelser om rätt till ersättning vid ett sådant föreläggande eller förbud finns i 31 kap.

26 kap. Tillsyn - Allmänt om tillsynen och tillsynsvägledningen

1 § Tillsynen ska säkerställa syftet med denna balk och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken.

Med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska

1. på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,

2. underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, och

3. fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga. Lag (2020:627).

1 a § Med tillsynsvägledning avses att

1. utvärdera, följa upp och samordna tillsynen, och
2. ge råd och stöd till tillsynsmyndigheterna.

Tillsynsvägledningen syftar till att säkerställa att tillsynen bedrivs ändamålsenligt. Lag (2020:627).

Miljötillsynsförordning (2011:13)

2 kap. Fördelningen av tillsyns- och kontrollansvaret

10 § Skogsstyrelsen har ansvar för tillsynen i fråga om

1. biotopskyddsområden på sådan mark som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen (1979:429) och som Skogsstyrelsen har beslutat om,

2. avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbilvägar, skogsgödsling, kalkning i skogsmark och andra skogsbruksåtgärder, i den mån verksamheterna och åtgärderna är sådana som avses i 12 kap. 6 § miljöbalken och omfattas av skogsvårdslagen,

3. avverkning, hyggesbehandling, beståndsanläggning, beståndsvård, uttag av skogsbränsle, skogsbilvägar, skogsgödsling, kalkning i skogsmark och andra skogsbruksåtgärder, om verksamheterna eller åtgärderna kan påverka miljön i ett sådant område som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken, och

4. hantering enligt förordning (EU) nr 1143/2014, om hanteringen avser en skogsträdart av unionsbetydelse avsedd för virkesproduktion på sådan mark som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen. Förordning (2018:1940).

Fridlysning enligt Artskyddsförordningen (2007:845)

9 § I fråga om sådana vilt levande kärlväxter, mossor, lavar, svampar och alger som anges i bilaga 2 till denna förordning är det förbjudet att i den omfattning som framgår av bilagan

1. gräva eller dra upp exemplar av växter med rötterna, och
2. plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växter för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

15 § Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 6, 8 och 9 §§ som avser länet eller del av länet, om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Skogsvårdslagstiftningen (SKSFS 2022:1)

1 § Skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen.

--

BILAGA III

Epost från Riksarkivet samt deras föreskrifter om gallring hos Skogsstyrelsen (RA-MS 2019:12)

Från: Martin Utvik <Martin.Utvik@riksarkivet.se>

Skickat: den 17 januari 2022 10:20

Till: Karl-Axel Reimer <karl-axel.reimer@naturskyddsforeningen.se>

Ämne: Fråga om nyckelbiotoper gallring

Hej och tack för din fråga.

Jag har gått igenom de föreskrifter som gäller för Skogsstyrelsen. Så kallade myndighetspecifika beslut (RA-MS) och även talat med mina kollegor på vår utredningsenhet som utrett frågan om bevarande och gallring för Skogsstyrelsen.. Som vi kan se finns det inget beslut från Riksarkivet som skulle ge Skogsstyrelsen rätt att gallra handlingar rörande nyckelbiotoper. Däremot få Skogsstyrelsen gallra inkomna anmälningar på papper om uppgifterna skannas och bevaras digitalt. Detta rör tillsynsärenden I vårt beslut RA-MS 2019:12 (se bifogad fil) där det står att "Pappers handlingar i avverkningsärenden som har skannats och förts över elektroniskt till systemet Navet får bevaras digitalt". Nu står det inte specifikt något om nyckelbiotoper i vårt beslut, men det finns absolut inget gallringsbeslut om nyckelbiotoper som vi har fattat. Riksarkivets ståndpunkt är därmed att handlingar rörande nyckelbiotoper ska bevaras.

Hoppas det är svar era frågor. Du är varmt välkommen att ringa mig på telefon direkt 010-4767282.

Vänliga hälsningar Martin Utvik

Riksarkivet Tillsynsavdelningen

Riksarkivet Box 7223

187 13 TÄBY

Telefon: 010-476 70 00

RA-MS 2019:12

Riksarkivets föreskrifter om gallring hos Skogsstyrelsen;

beslutade den 12 mars 2019.

Riksarkivet föreskriver med stöd av 12 § första stycket arkivförordningen (1991:446) om gallring hos Skogsstyrelsen (dnr RA 231-2018/12671).

Tillämpning och omfattning

1 § Föreskrifterna gäller för

Myndighet: Skogsstyrelsen Arkivbildare:
Skogsstyrelsen

Medium: Pappershandlingar

Tidsomfattning: Från och med den 1 januari 2019

Gallring

2 § Skogsstyrelsen får gallra handlingar enligt vad som anges i bilagan.

Bevarande

3 § Statliga myndigheter får endast gallra allmänna handlingar i enlighet med föreskrifter eller beslut av Riksarkivet, om det inte finns särskilda gallringsföreskrifter i lag eller förordning. Detta stadgas i 14 § arkivförordningen (1991:446).

Dokumentation och tillämpning

4 § Skogsstyrelsen ska dokumentera tillämpningen av dessa föreskrifter. Vid tillämpningen ska behovet av att kunna fastställa handlingarnas autenticitet beaktas.

Innan gallring efter skanning verkställs ska Skogsstyrelsen kontrollera att samtliga förlagor har överförts till elektroniska handlingar och att dessa kan bevaras i enlighet med Riksarkivets föreskrifter om elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling).

Denna författning träder i kraft den 1 april 2019.

Karin Åström Iko

Monika Jansson

Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrifter om gallring och annan arkivhantering kungörs i en särskild publikationsserie (RA-MS), i enlighet med bilaga 2 till författningssamlingsförordningen (1976:725). I serien RA-MS kan även Riksarkivets förvaltningsbeslut om gallring och annan arkivhantering medtas.

1(1)

Bilaga till RA-MS 2019:12

Skogsstyrelsen får gallra pappershandlingar i enlighet med denna bilaga.

Handlingar	Gallringsfrist	Anmärkningar
<i>Handlingar rörande Tillsyn</i>		
Handlingar i avverkningsärenden som har skannats och förts över elektroniskt till systemet Navet.	Får gallras 8 veckor efter att handlingen har skannats och registrerats. Avtal, överenskommelser och fullmakter får dock gallras först efter att tillämplig preskriptionstid har gått ut. Undantag från gallring: beslut, protokoll och överklaganden.	
<i>Handlingar rörande Ekonomiska stöd</i>		

<p>Handlingar som ingår i ärenden om de ekonomiska stöden Nokås och Ädellöv och som har skannats och förts över elektroniskt till systemet Navet.</p>	<p>Får gallras 8 veckor efter att handlingen har skannats och registrerats. Avtal, överenskommelser och fullmakter får dock gallras först efter att tillämplig preskriptionstid har gått ut.</p> <p>Undantag från gallring: beslut, protokoll och överklaganden.</p>	
---	---	--